

NIKOLA PETKOVIĆ

Kiszámolós

kankalin kankalék kankó
haj villő haj
frogg grass és grass oszt passz
haj villő haj
kankalinka kalinkó kankó
haj villő haj
éjjel-nappal nappal-éjjel
bim-bam bim-bam
nekem szól a lélekharang
sietnem kell rohannom kell
űzi az éccaka a napot el
bim-bam bim-bam
bim-bam bim-bam
kantátát kántáló kanta
haj villő haj
galádul gajdoló galagonya
haj villő haj
kelta crann bethad
haj villő haj
éjjel-nappal nappal-éjjel
bim-bam bim-bam
nekem szól a lélekharang
sietnem kell rohannom kell
űzi az éccaka a napot el
bim-bam bim-bam
bim-bam bim-bam
barkóca berkenye barka
haj villő haj
holdviola júdás pénze
haj villő haj
szomorúfűz fűtyülője rézangyala
haj villő haj
éjjel-nappal nappal-éjjel
bim-bam bim-bam
nekem szól a lélekharang
sietnem kell rohannom kell

a nép egyszerű asszonyaihoz

Ékes virágszál legyél pompás kertemen,
Földsárnak feslett tüze te,
Enyhítsd fájdalmam komor éji lelkemen.

Hiawatha

back in USSR by Longfellow

Komancsok és csaktók mentek

Omahák és saanik mentek

Huronok és méjók mentek

Mochókok és delaverek

Komancsok és csaktók mentek

Rigojanchik pomók mentek

Zónok robinzónok mentek

Igutanchok neapelanchok

Hadoszlopban némán mentek

Harangokat félreverték

Komancsok és csaktók mentek

Rigojanchik pomók mentek

Omahák és saanik mentek

Homárok és herék mentek

Granparónok pinák mentek

Csupaszseggek félistenek

Hadoszlopban némán mentek

Harangokat félreverték

Omahák és saanik mentek

Homárok és herék mentek

Huronok és méjók mentek

Mengelik és henek mentek

Portorinik gverik mentek

Pintnentikók puccparádik

Hadoszlopban némán mentek

Harangokat félreverték

Huronok és méjók mentek

Mengelik és herék mentek

Mochokok és delaverek
Kezecsókok hatlövetük
Hadoszlopban némán mentek
Harangokat félreverték

Out of America

a konténerekkel, a delfinekkal és a polderekkel

I

Kihajózom
Oly ismerős a kép
Vagy tán magam is része voltam a kihajózásnak
Maga a kihajózás vagy csupán
Egyedül
Emlékezés a szeleknél is csalfább
Partokra
Partokra amelyeken kihajózástól
Kihajózásig
Kikötéstől kikötésig
Mindig változik valami.

Tévhit csupán hogy az utazás hajózás
Hogy a hajózás változás hogy
Álom
És
A testek vándorlása
Nem
Benned lakozik vagy az utazóban
Ők pedig mindörökké ugyanazok
Még ha változnak is
Ezt
Csak
Ők
Tudják

A partok hazudnak és álmuk távollétét kémlelik

Az álom pedig lehetne éppenséggel akár a hajózás
Állandó és hűséges önnön szeléhez

Emlékezés

II

Együtt hajózunk ki.
Már nem tudok egyedül járni.

Nem emlékszem rád. Hazugságok közhelyei
Habok és hullámok tengeri közhelyeinek kliséi jól jönnek
Nem létező tengerek melyek elvisznek
Minden csak összeköt bennünket
Minden csak közelít bennünket
Minden csak magába és mindenünkbe szippant és
Megöl minket

Íme a kép:

A szigeten melyről soha és senki sem szökött meg
Mert oda soha senkit el sem vittek élt ő
Ragadós álomburokban
És a tenger
És a part
És a világ amely beléje rejtőzött
Szeme nincsen a szája pedig nem egyéb mint
Bérmálkozásai mirtusz és a jóbarát szél lehelete
Én tudom hogy miként juthatok hozzá és tudom
Hogy ő mivé fog változni
Őt senki sem bántja
Senki sem tépdesi levelét
Senki sem gyönyörködik az ő csakis az ő álmában
Én tudom hogy miként jutottam hozzá és tudom hogy miként
Térek vissza
Csak ha a partok kedvezőek lesznek
A szelek mindig
a mi
oldalunkon
állnak

III

Hol van hát a mi égtájunk amikor a hajó nyugszik
Hol vannak hát a mi hajóink ha léteznek is égtájak
Fészküket vesztett szimbólumok
és egykorvult érintéseik
Rettenete ez
Félek
A betüktől
Lomhán
Kelnek életre
Félek a betüktől mert nem tudom mit is gondolnak felőlem
A gondolatok fürgébbek s mi csupán a tiltottak számára gyűjtjük őket
Van hajóm
Ez olyan ártatlanul hangzik az egykorvult osztódás első sorában
Ám akkor még a világ gyermek volt
Mi pedig halott gyermekkorunkra készültünk
Íme a szavak a kirakatban virítanak és csupaszok
a jelentések pedig magányosak és merő
mormolás
Betűmormolás ez a kétség robbanása ez
Hajókötelek a kikötésnél
A tenger apró harmatos szökökútjai amelyek
A hajót kikötő dolgozók szemét sózzák
Mikor hajóink befutnak
Bárcsak ne a mieink volnának és a
Tenger örvényei mikor kifutunk
A valami felé sem a semmi felé sem a horizont felé
Messze
A minden felé
Őt a halak hajnalban falták föl
Komótosan és illedelmesen mosták le a sót számtestéről és fehér
Hosszú vonalairól aztán
(bárcsak ne lett volna az enyém)
Sima csípőjét falták
Bárcsak ne lett volna az enyém
Fakír álmához hasonlatosan vékonyodtak
Bárcsak ne lett volna az enyém
Elhagyták a diadal tajtékos nyomát

Ha nem lett volna az enyém íróként írtam volna a haláláról
 Olyan emberként akinek hiszek
 Ha nem lett volna az enyém ez az írás
 Róla szólt volna.

Genova, 1993. július

IV

(egy álom foszlányai)

Nap tajtéka éj tajtéka tajték tajtéka
 S íme álomba merülten és agyoncsipkedve érkezik ő
 Versben szokatlan színben
 Válasszatok, rajtatok a sor
 Megérkezik ő és ezt mondja:

Faszéken pislákol a
 mécses, a földpadlón, ki-ki
 saját álmába burkolódzva, négy ember feküdt,
 csontsovány:
 férfi
 kenderkötél
 a csípőjén
 fakereszttel
 mely
 ki-ki
 kandikált
 ruhája
 alól

rongyosan, s mellette még egy férfi, véres arcú
 férfi,

megvert férfi, mert testét sebek borították és
 nyomorúságos kötés:

félmeztelen fiúcska, és egy asszony, félmeztelenül, magas homlokkal. Összegörnyedve.
 A faszéken pedig, a mécses mellett, két szem dió.

Nézem. Legutóbb a csónakban (bocsáss meg a szavakért, melyekkel kiegészítettem
 a szavaidat, és bocsáss meg azokért, amelyekkel nem mertem kiegészíteni, mert a

ajándéka néha megelőzi a vágy és az olajos halál ajándékát, viaszgyertyák
szentivánnapi tüzeket, melyek csak elhomályosítják a látást, a kereszteket, amelyek
hátba megpillantják önnön végzetüket, hol a zöld réteket, hol a tengerpart szikláit,
pedig csupán az áldott elmúlás sárga édes porát) együtt. Szemei
ölelnek. Kezei szólnak hozzám, hogy asszony ő, asszony ha volna, méhének
gyümölcse hozzám szólna, rám parancsolná szenvedélyesen azt a táviratát a
a Buddhának a köldökéről, azt az elhamvadt ősi MENJ-t! Utoljára a csónakban.
Karjai a várost ölelik és újai táncolnak, újai akár a rügyek, és szavakat ejt ki a száján
a széllel szemben, melyek nem fordulnak vissza, melyek valahol magában a
keresik még mindig egy közönséges fül jószágát

Mallorca, 93. 7. 10.

V

*Egy levelet írtam, s eszembe jutott
hogy alig három hete vagyok itt. Három hét
valahol másutt, mondjuk vidéken, olyan volna
akár egyetlen nap, itt éveknek tűnik. Levelet sem
fogok már írni. MINEK IS MONDJAM
BÁRKINEK, HOGY VÁLTOZOM?
HA VÁLTOZOM, HÁT NEM VAGYOK TÖBBÉ AZ,
AKI VOLTAM, HOGYHA PEDIG MÁTÓL
VALAMI ÚJ VAGYOK, VILÁGOS, HOGY NINCS
ISMERŐSÖM. Írni pedig az öregembereknek,
akik engem nem ismernek,
lehetetlenség.*

R. M. Rilke: Malte Laurids Brigge feljegyzései

papikámnak és a lefagyasztott cédevitának

faggatom tengeri fütől nedves a keze kagylótól fekete a körme sós és naptól
beszózott törkölypálínkátlól sötétvörös a szeme akár a meggy melytől jól
beszívtam mielőtt útra keltem fekete a lábam a szétszórt széntől mely befedte
városunkat kérdelem tőle jobbomban pecabottal és ügyetlenül megtisztított

kagylóval bal kezemben kérdő pillantást vetek rá a rongyot keresve, amit a halra szokott tenni mely még alattunk van a bárka hófehér feneké alatt melyhez három éve senki sem nyúlt senki sem nyúlt semmihez három éve mihez én útra kelésem előtt nyúltam ősszel melyre nem levelei miatt emlékezünk hanem repülő emberek testrészei miatt az örület repülő darabjai miatt kértem tőle lustaságtól ragacsos hajjal kértem tőle annyi év után míg a hang nem hallgat rám belenézek világoskék szemébe mely emberekre és repülésekre is emlékezik kértem nézem sovány ám fiatal fürgé ujjával kagylót pucol mintha egész életében mást sem csinált volna nézem ahogy a taton ül ugyanúgy mint ötven mint harminc mint tíz mint öt és mint három éve és nézem ahogy komoran kémlel hogy el ne csípjem hosszan a pillantását kértem tőle aki mindent elmondott kértem szemtől szembe az arcába kértem tőle hogy a füle hallja az emlékezéstől megőrlve kérdezem eltelve vele ki bennem él faggatom

- Papi, mikor is csináltuk ezt utoljára?

- Most hallgass, harapnak.

VI

*...miként azok teszik, kik útra kelnek,
hogy lássák az óhajtott várost, és
elképzelik, hogy a valóságban is el lehet
telni az álom varázsával
M. Proust: Combray*

miként ők is teszik ő nélkülük tette ezt velük a tágas fejben
tele másféle álom illat pálma nedv galagonya üledék
bodza borostyán és ámbra álomlebenyével
nem ment el mert úgy gondolta hogy visszatérőben van
rettegés helyett szomjúság és talaj helyett napok voltak valóban az ő várakozásai
a várost kísértetek lepték el
felismerte könnyen felismerte az arcok pikkelyeit ábrázatok kereteit homlokok
talapzatait szemek karikáit és torkok tobogánjait
ugyanilyen törekeny gömbölyded kikövezett és síkos mélyedésekkel építették
a vágyott város utcáit amelybe visszatért teste
az összevetésre
készen
hogya
mind felismerték a távollévők felismerésének felismerhető ritmusában akiket
visszatértüket követően elsőként ismernek fel
fel kellett ismerni a várakozását amely után a semmi költözött

az ő álmába
minden ugyanolyan volt a mindenén kívül
ami megváltozott a város semmijében és mindörökre
legalábbis egyelőre mindörökre lecsöndesítette az ő álmát

Lukács István fordításai

Nikola Petković 1962-ben született Rijekában. A zágrábi egyetem bölcsészkarán végzett filozófia és összehasonlító irodalomtudomány szakon. Költeményeket, elbeszéléseket, irodalmi kritikákat, esszéket és elméleti szövegeket publikál. Amerikában doktorált, ahol a University of Texas (Austin) tanáraként irodalomelméletet, irodalomtörténetet és összehasonlító mitológiatörténetet ad elő. Kötetei: *Vile i vilenjaci* (1981), *Melodije Istre i Kvarnera* (1989), *Priče iz davnine* (1989).